

Ο ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Εκατό χρόνια από τη θεμελίωση του Ιερού Ναού του Αγίου Νικολάου Λυσσαρέας

**Βασίλειος Δρακόπουλος
Λυσσαρέα, 6 Δεκεμβρίου 2019**

Σεβασμιώτατε, Αιδεσιμώτατοι, Κύριε Δήμαρχε, αγαπητοί συμπατριώτες και συμπατριώτισσες, αγαπητοί προσκυνητές,

Βρεθήκαμε σήμερα εδώ για να τιμήσουμε τον Άγιο Νικόλαο, τον προστάτη του χωριού μας. Από τους δημοφιλέστερους Αγίους του χριστιανικού κόσμου. Η μνήμη του εορτάζεται σήμερα τόσο από τους ορθοδόξους όσο και από τους καθολικούς.

Γεννήθηκε το 270 μ.Χ. στα Πάταρα της Λυκίας, το σημερινό Γκελεμής της Τουρκίας, από γονείς ευσεβείς και πλουσίους και έλαβε επιμελημένη μόρφωση. Από νωρίς μοίρασε την περιουσία του στους φτωχούς, χειροτονήθηκε ιερέας και αγωνίστηκε για τη διάδοση της χριστιανικής πίστης.

Ανήλθε στον Αρχιερατικό Θρόνο των Μύρων και έλαβε μέρος το 325 μ.Χ στην Α' Οικουμενική Σύνοδο, στην οποία διαμορφώθηκε η βάση του χριστιανικού δόγματος με την καταδίκη της αίρεσης του Αρείου.

Εκοιμήθη εν ειρήνη το 343 μ.Χ., στις 6 Δεκεμβρίου. Μετά την κοίμησή του, ονομάστηκε Μυροβλύτης, επειδή τα λείψανά του άρχισαν να αναβλύζουν Άγιο Μύρο.

Το μεγαλύτερο μέρος των λειψάνων του βρίσκεται σήμερα στον Άγιο Νικόλαο στο Μπάρι της Ιταλίας, ενώ ένα μέρος τους βρίσκεται στο νησάκι Λίντο της Βενετίας.

Στον Άγιο Νικόλαο αποδίδονται πολλά θαύματα, παλαιότερα και σύγχρονα.

Περιορίζομαι σ' αυτά τα λίγα για τον βίο του Αγίου μας γιατί η σημερινή ημέρα είναι μία ξεχωριστή ημέρα για το χωριό μας και σ' αυτό θέλω ν' αναφερθώ περισσότερο.

Η εκκλησία μας γιορτάζει τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη θεμελίωσή της.

Δυστυχώς, δεν έχουμε αρκετές γραπτές πληροφορίες για το ιστορικό του ναού. Τα όσα θα ακούσετε είναι πληροφορίες που μου έδωσε ο αγαπητός φίλος, Γιώργος Ιωαννίδης, τις οποίες έχει αντλήσει από διάφορες πηγές. Επίσης, κάποιες πληροφορίες μου έδωσαν οι συμπατριώτες μας, μπαρμπα-Γιώργης Δημητρακόπουλος και μπαρμπα-Νίκος Τσαντήλας.

Ο θεμέλιος λίθος του ναού μπήκε το 1919, μια εποχή δύσκολη για την Ελλάδα και το χωριό μας.

Μόλις είχαν τελειώσει οι βαλκανικοί πόλεμοι και ο Α' παγκόσμιος πόλεμος. Οι νέοι του χωριού μας επιστρατεύθηκαν και πάλι για να ακολουθήσει η Μικρασιατική εκστρατεία, με τα οδυνηρά της αποτελέσματα.

Κι όμως, στα μετόπισθεν, οι παππούδες μας δε σταύρωσαν τα χέρια. Δεν πτοήθηκαν από την ανέχεια και τη λύπη που υπήρχε σε πολλές οικογένειες επειδή πολλοί από τους νέους του χωριού μας έπεσαν στα πεδία των μαχών. Η ζωή έπρεπε να προχωρήσει. Το χωριό μεγάλωνε. Πρωταρχικές ανάγκες το χτίσιμο σχολείου και εκκλησίας. Η εκκλησία του Αη-Γιώργη ήταν μικρή και δεν ήταν σε θέση να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των χωρικών.

Υπήρχε ήδη εκκλησία του Αγίου Νικολάου με πρόχειρη λιθοδομή στο χώρο που βρίσκεται σήμερα το νεκροταφείο του χωριού. Πότε χτίστηκε αυτή η εκκλησία δε γνωρίζουμε. Το Μπουγιάτι, πάντως, αναφέρεται ως οικισμός το 1690 όταν η Πελοπόννησος ήταν υπό βενετική κατοχή. Διοικητικά υπαγόταν στην Καρύταινα που ήταν έδρα του Βενετού Διοικητή. Εκκλησιαστικά υπαγόταν στην «Αρχιεπισκοπή Δημητσάνης και Αργυροκάστρου» και αποτελούσε ξεχωριστή ενορία με πολιούχο τον Άγιο Νικόλαο. Ο πρώτος ναός, λοιπόν, χτίστηκε στο χώρο του σημερινού νεκροταφείου πριν το 1690.

Οι εκλογές του 1829 και του 1843 διεξήχθησαν μέσα σ' αυτόν το ναό ημέρα Κυριακή μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας. Σύμφωνα με τον εκλογικό νόμο του Καποδίστρια του 1829, προβλεπόταν η διεξαγωγή των εκλογών για την Εθνοσυνέλευση ως εξής:

Οι έχοντες δικαίωμα ψήφου άρρενες πολίτες άνω των 25 ετών έπρεπε να συγκεντρωθούν εις την πλέον ευρύχωρον εκκλησίαν του τόπου και μετά την Θείαν Λειτουργίαν, ο ιερουργών εφημέριος, κρατώντας το Ευαγγέλιο, έπρεπε να αναγνώσει τον όρκο και να προεδρεύσει στην εφορευτική επιτροπή.

Με τις διατάξεις αυτές, έγιναν οι εκλογές του 1829. Το Σεπτέμβριο του 1843 οι βουλευτικές εκλογές έγιναν με τον ίδιο νόμο, με τη διαφορά ότι πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής δεν ήταν ο εφημέριος, αλλά ένας εκλεγμένος εκπρόσωπος των Δημογερόντων. Ενδιαφέρον έχουν τα πρακτικά του 1843:

«Σήμερα την 19^η Σεπτεμβρίου 1843, ημέρα Κυριακή, εν τω χωρίω Μπουγιάτι, συνελθόντων των εκόντων δικαίωμα ψήφου των κατοίκων της Κοινότητας Μπουγιάτι εις την εκκλησίαν Άγιος Νικόλαος δια να εκλέξωσι τους εκλογείς. Ο εφημέριος ιερεύς ανέγνωσε μεγαλοφώνως τας οδηγίας. Πρόεδρος της συνάθροισης ο πάρεδρος, Κωνσταντίνος Καρπούζος».

Τα πρακτικά αυτά υπογράφει ο εφημέριος, Παναγιώτης Αθανασίου.

Σύμφωνα με τα πρακτικά των εκλογών του 1843, οι ψηφοφόροι άνω των 25 ετών ήταν 32 άνδρες με τα παρακάτω επώνυμα: Ζουμπουρλής, Καρπούζος, Μπουρνάς, Τούντας, Παναγιωτόπουλος, Μηλιώνης, Παρασκευόπουλος, Σταθόπουλος, Παναγόπουλος κ.α.

Στις εκλογές του 1858 οι ψηφοφόροι τετραπλασιάστηκαν, έγιναν 114 και καινούργια επώνυμα προστέθηκαν: Ντούβρας, Παντολέων, Δρακόπουλος, Χαρόπουλος, Χριστόπουλος, Δημητρακόπουλος, Θεοδωρακόπουλος, Αποστολόπουλος, Παπαδόπουλος κ.α.

Η ραγδαία αυτή αύξηση του πληθυσμού ανάγκασε τους Μπουγιαταίους να αναζητούν χώρο για ανέγερση νέας ευρύχωρης εκκλησίας. Την ίδια εποχή χτίζονται πολλά νέα σπίτια.

Η ανέγερση του ναού του Αγίου Γεωργίου οφείλεται στον παπα-Γιώργη Χριστόπουλο, του οποίου το σπίτι είναι γειτονικό του ναού. Ο τάφος του παπα-Γιώργη βρίσκεται αριστερά της εισόδου του Αη-Γιώργη. Κατά καιρούς, το ναό αυτό τον τιμούσαν ως δεύτερη ενορία. Ποτέ, όμως, δεν απέκτησε τον τίτλο της επίσημης ενορίας του χωριού.

Κατόπιν, τα έτη 1916-1917, η εκκλησιαστική επιτροπή του Αγίου Νικολάου αποφάσισε να κτισθεί νέος μεγαλύτερος ναός ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες ανάγκες του χωριού. Επιλέχθηκε μάλιστα οικοπέδο στο κέντρο του χωριού, το οποίο δώρισε στην επιτροπή ο Ιωάννης Τούντας – Μπέης. Αν και δόθηκε η άδεια από τον τότε Επίσκοπο Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως και άρχισε η θεμελίωση του νέου ναού, οι εργασίες σταμάτησαν λόγω διαφωνιών των τοπικών αρχών.

Ο νέος ναός τελικά αποφασίστηκε να γίνει σ' αυτόν εδώ τον χώρο. Λαγκαδινοί και ντόπιοι μαστόροι ανέλαβαν την τοικοποιία, η κατασκευή της οποίας κράτησε, με κάποια διαστήματα διακοπών, 2 ίσως και 3 χρόνια.

Η πέτρα που χρησιμοποιήθηκε είναι ντόπια, τα δε αγκωνάρια τα έφεραν από πιο μακριά (Ψαροβούνι, Σαμανίκο κ.α.). Λέγεται πως τα πελέκησε ένας σπουδαίος πελεκάνος, ο Λιαδάμης από Αράπηδες.

Χρειάστηκαν μεγάλες ποσότητες από ασβέστη. Τρία ασβεστοκάμινα από ντόπιους ειδικούς προμήθευσαν την απαραίτητη ποσότητα.

Η πρώτη καμπάνα ήταν κρεμασμένη σε ένα πουρνάρι ανατολικά του ναού. Αργότερα, κτίστηκε κωδωνοστάσιο κοντά στη βόρεια είσοδο του ναού. Πρωτομάστορας ήταν ο Παναγιώτης Παρασκευόπουλος (Τζούφης). Η καμπάνα, μεγαλύτερη, με επιγραφή «Πολεμικό Ναυτικό 1950». Τη μετέφεραν οι νέοι του χωριού μας στις αρχές της δεκαετίας του '50 από το Σταυροδρόμι πάνω σε ξύλα. Δρόμος δεν υπήρχε. Σήμερα, αυτή η καμπάνα λαλεί στο νέο καμπαναριό που προστέθηκε και έδεσε αρμονικά με το υπόλοιπο κτίσμα. Τη δύσκολη αυτή εργασία ανέλαβε ο Δημήτρης Χριστόπουλος.

Το πρώτο τέμπλο πετρόκτιστο με γύψινες διακοσμήσεις έγινε από κάποιον τεχνίτη που καταγόταν από την Πάτρα. Οι εικόνες του πρώτου

τέμπλου έχουν σήμερα τοποθετηθεί στο εξωκκλήσι της Παναγίας στη Φούσια. Οι όμορφες αγιογραφίες που υπάρχουν σήμερα στο Ναό είναι έργο του αγιογράφου, Ιωάννη Χριστόπουλου, με καταγωγή από το χωριό μας.

Το δάπεδο στρώθηκε με μωσαϊκό το 1953 από τον Κώστα Πετσούνη.

Ταβάνι μέχρι το 1963 δεν υπήρχε. Τότε έγινε το πρώτο ταβάνι από ένα μαραγκό ονόματι Κεπενέκη από τα Κακουρέικα.

Τη δεκαετία του 1970 υπήρχε μία τάση να καλύπτεται η πέτρα με σοβά. Δυστυχώς, δε γλύτωσε και η εκκλησία μας από αυτήν την ατυχή παρέμβαση. Ακόμη και τα σκαλοπάτια μεταξύ κυρίως ναού και ιερού βάφτηκαν με πλαστικό. Ευτυχώς, οι κακοτεχνίες αυτές διορθώθηκαν με πρωτοβουλία του συμπατριώτη μας, Βασίλη Παναγιωτόπουλου, που μέχρι σήμερα προσφέρει με ανιδιοτέλεια στο ναό και όχι μόνο. Με δική του δαπάνη έγινε και το περίτεχνο τέμπλο που κοσμεί το σημερινό ναό.

Στο σημείο αυτό, πρέπει ν' αναφέρω τους ιερείς που υπηρέτησαν λειτουργικά το Ναό, αλλά και συνεργάστηκαν με τους εκάστοτε επιτρόπους.

Το Σεπτέμβριο του 1843 ο Πατήρ Παναγιώτης Αθανασίου διεξήγαγε τις πρώτες βουλευτικές εκλογές. Εξυπηρετούσε ως εφημέριος και το χωριό Καραχασάνι (Όχθια). Το 1853 αναφέρεται ο πατήρ Νικόλαος Κωνσταντόπουλος. Το 1865 αναφέρεται ο πατήρ Θεόδωρος Παπαλιάς ή Παπαθεοδώρου (από Αετορράχη). Το 1870 αναφέρεται ο πατήρ Βασίλειος Παπαδόπουλος (από Χρυσοχώρι). Το 1880 αναφέρεται ο πατήρ Γεώργιος Χριστόπουλος (από Λυσσαρέα). Το 1924 αναφέρεται ο πατήρ Φώτιος Τουντόπουλος (από Λυσσαρέα). Ακολουθούν οι ιερείς Μαρίνος Γεωργακόπουλος (από Όχθια), Ηλίας Λαμπρόπουλος (από Αετορράχη) και Χρίστος Χριστόπουλος (από Λυσσαρέα). Τέλος, από το 2000 μέχρι σήμερα, ο πατήρ Γεώργιος Γιαννόπουλος.

Χρειάστηκε να χυθεί πολύς ιδρώτας και να δαπανηθούν πολλά χρήματα για να γίνει αυτό το στολίδι. Μεσολάβησαν δύσκολες εποχές: Μικρασιατική Καταστροφή, Κατοχή, Εμφύλιος.

Και όμως, οι πρόγονοί μας με τα πενιχρά οικονομικά και τεχνικά μέσα που διέθεταν, με την υπομονή και τη μεταξύ τους συνεννόηση κατάφεραν, μετά από μεγάλο αγώνα, να μας αφήσουν αυτό το κόσμημα που πρέπει κι εμείς να το διαφυλάξουμε και να το παραδώσουμε στους νεότερους.

Σε όλους αυτούς που προσέφεραν αφιλοκερδώς τις υπηρεσίες τους αξίζουν συγχαρητήρια.

Στους αποθανόντες αιωνία τους η μνήμη.

Στους ζώντες ο Άγιος Νικόλαος να χαρίζει υγεία σ' αυτούς και τις οικογένειές τους.

Χρόνια πολλά και ευλογημένα στους εορτάζοντες.

Χρόνια πολλά σε όλους.